

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Andrzej Stępka

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

Protokolant Anna Janczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego,
w sprawie **M. D. L.**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 17 października 2018 r.,

kasacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 24 maja 2017 r., sygn. akt II AKa [...]

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 23 listopada 2016 r., sygn. akt III K [...],

1) oddala kasację;

2) obciąża oskarżyciela posiłkowego J. C.

kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 23 listopada 2016 r., (sygn. akt III K [...]) M. L. został uznany winnym tego, że „w okresie od 20 czerwca 2013 r. do 19 lipca 2013 r. w O., działając z góry powziętym zamiarem, doprowadził M. C. działającego w imieniu J. C., prowadzącego działalność gospodarczą po firmą [...] „C.” [...] w O., do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, w ten sposób, iż nie mając zamiaru zapłaty, wykorzystując brak wiedzy M. C. o jego faktycznej sytuacji

finansowej i zaleganiu z zapłatą na rzecz innych podmiotów gospodarczych jego sytuacji finansowej, trzynastcie razy zamówił, towar o łącznej wartości 276 912.29 zł”, tj. czynu z art. 286 §1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 294 § 1 k.k. wymierzono oskarżonemu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Apelację od powyższego wyroku wniósł na korzyść oskarżonego M. L. oskarżyciel publiczny, który zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

„I. na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść wydanego orzeczenia, tj. art. 366 § 1 k.p.k.. art. 368 k.p.k. w zw. z art. 167 § 1 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym po 1 lipca 2015 roku), a contrario, art. 170 § 1 k.p.k. oraz art. 170 § 3 k.p.k. polegającą na nie przeprowadzeniu dowodu z dokumentów zawartych na kartach akt sprawy Prokuratury Rejonowej w K., sygnatura akt RSD [...]. KPo-DA-[-...]. 2Ds. [...] pomimo sformułowania takiego wniosku (k. 35 akt), przy jednoczesnym braku wydania postanowienia w przedmiocie dopuszczenia bądź oddalenia tego wniosku dowodowego oraz braku podstaw do oddalenia tegoż, co doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego w sprawie.

II. na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 7 k.p.k., polegające na dokonaniu błędnej oceny materiału dowodowego - wyjaśnień oskarżonego, poprzez nieprzyznanie im wiarygodności w zakresie powodów niewywiązania się z zobowiązania oraz chęci uregulowania długu wobec pokrzywdzonego, w sytuacji gdy w powiązaniu z pozostałym materiałem dowodowym dojść należy do przekonania, iż fakt nieuregulowania długów przez oskarżonego spowodowany był okolicznościami od oskarżonego niezależnymi, a nadto, iż podejmował on częstokroć skuteczne próby zaspokojenia swoich wierzycieli, co doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego.

III. na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, polegający na bezpodstawnym przyjęciu, iż oskarżony w chwili zawierania umów nie miał zamiaru uregulować należności z tychże, w sytuacji gdy okoliczności sprawy wskazują, że niemożność zapłaty powstała w związku z okolicznościami niezależnymi od oskarżonego i nie istniała

w chwili zawierania umów, co doprowadziło do błędnego ustalenia realizacji przez oskarżonego znamienia strony podmiotowej oszustwa.

IV. na podstawie art. 438 pkt 1 k.p.k., obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 286 § 1 k.k. poprzez jego zastosowanie i skazanie oskarżonego za popełnienie przestępstwa oszustwa w sytuacji braku zawarcia w opisie czynu wszystkich znamion przestępstwa oszustwa, tj. braku wskazania znamienia sprawczego wprowadzenia pokrzywdzonego w błąd, wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania; braku wskazania w opisie czynu, na czym polegać miało niekorzystne rozporządzenie przez pokrzywdzonego mieniem oraz braku wskazania na czyją szkodę działał oskarżony oraz jakiej wysokości szkodę oskarżony wywołał, a także nie wskazano, kto rozporządził mieniem pokrzywdzonego, co budzi wątpliwości w zakresie tożsamości podmiotu błędzącego z podmiotem rozporządzającym,

V. na podstawie art. 438 pkt 1 k.p.k., obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 294 § 1 k.k., poprzez jego zastosowanie i skazanie oskarżonego przy przyjęciu kwalifikacji prawnej czynu z w związku z tymże artykułem, w sytuacji braku wskazania w opisie czynu, iż mienie w stosunku, do którego oskarżony dopuścił się działania stanowi mienie znacznej wartości.”

Sąd Apelacyjny w [...] II Wydział Karny wyrokiem z dnia 24 maja 2017 r., sygn. akt 11 AKa [...] zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił oskarżonego od przypisanego mu czynu.

Od powyższego prawomocnego wyroku kasację na niekorzyść M. L. wniósł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego, zarzucając przedmiotowemu orzeczeniu rażące i mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia naruszenie:

„1. prawa procesowego, a konkretnie art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji niezasadne przyjęcie, iż w opisie czynu przypisanego oskarżonemu M. D. L. przez Sąd pierwszej instancji pominięto znamiona czynu określonego w art. 286 § 1 k.k. i art. 294 § 1 k.k. w postaci działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, sposobu wprowadzenia w błąd, bądź wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania, niekorzystnego rozporządzenia mieniem, pokrzywdzonego, wysokości szkody, oraz mienia znacznej wartości podczas, gdy

wnikliwa analiza opisu czynu prowadzi do wniosku, iż zawiera on wszystkie znamiona przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 w zw. z art. 12 k.k., co miało istotny wpływ; na treść tego orzeczenia w postaci uniewinnienia oskarżonego, pomimo iż opis czynu i ustalenia faktyczne wskazują na popełnienie zarzucanego oskarżonemu czynu;

2. prawa materialnego, tj. art. 286 § 1 k.k., oraz art. 294 § 1 k.k. i art. 12 k.k., poprzez ich wadliwe niezastosowanie przy trafnie ustalonym stanie faktycznym sprawy i bezzasadne przyjęcie przez Sąd Apelacyjny w [...], że opis czynu przypisanego oskarżonemu M. D. L. przez Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 23 listopada 2016 r., sygn. akt III K [...], nie zawiera znamion ustawowych czynu zabronionego stypizowanego w art. 286 § 1 k.k. i 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., to jest działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, sposobu wprowadzenia w błąd, bądź wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania, niekorzystnego rozporządzenia mieniem pokrzywdzonego, wysokości szkody, oraz mienia znacznej wartości, podczas gdy wnikliwa analiza opisu czynu prowadzi do konstatacji, że zawiera on wszystkie znamiona czynu zabronionego stypizowanego w art. 286 § 1 w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., co miało istotny wpływ na treść orzeczenia w postaci uniewinnienia oskarżonego M. D. L..”

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w [...]i do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna.

Zarzuty kasacji, choć dotyczące dwóch odmiennych sfer stosowania prawa (z jednej strony procesowego, a z drugiej materialnego) mają wspólny rdzeń. Otóż skarżący kwestionuje poprawność oceny istoty czynu przypisanego M. L.. Sąd II instancji uznał bowiem, że w opisie czynu przypisanego oskarżonemu zabrakło kluczowych elementów identyfikujących ten czyn jako oszustwo (art. 286 k.k.), co w związku z kierunkiem apelacji doprowadziło do uchylenia wyroku Sądu I instancji i uniewinnienia oskarżonego. Innymi słowy brak konstytutywnych elementów procesowego opisu czynu przypisanego determinował brak możliwości

skutecznej i poprawnej subsumcji stanu faktycznego pod stosowny przepis prawa materialnego.

Zagadnienie metodologii sporządzania opisu czynu w wyroku skazującym stanowi przedmiot analiz zarówno doktryny, jak i orzecznictwa. Punktem wyjścia dla rozważań w tym przedmiocie jest norma art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. nakazująca dokładne określenie przypisanego oskarżonemu czynu. Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą obowiązek dokładnego określenia przypisanego oskarżonemu czynu oznacza, że w jego opisie należy zawrzeć te elementy, które należą do istoty czynu, a więc dotyczące podmiotu czynu, rodzaju atakowanego dobra, czasu, miejsca i sposobu jego popełnienia oraz skutków, zwłaszcza rodzaju i wysokości szkody. W szczególności powinien on zawierać wszystkie znamiona przypisanego typu przestępstwa (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 4 kwietnia 2013 r., II KK 71/13, szeroki przegląd orzecznictwa w tym zakresie przedstawia S. Steinborn (red.) w: Kodeks postępowania karnego. Komentarz do wybranych przepisów, wydanie elektroniczne LEX 2016, komentarz do art. 413 k.p.k.). Opis czynu przypisanego winien być jednoznaczny, niedający możliwości różnych jego interpretacji i winien być zawarty w sentencji wyroku, a nie w uzasadnieniu (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 31 stycznia 2018 r., V KK 286/17).

Stosunkowo częstym problemem analizowanym w orzecznictwie jest sposób dokonywania opisu czynu. Sąd Najwyższy w tym obszarze prezentuje stosunkowo nieformalistyczne podejście, wskazując, że opis czynu może być dokonany w języku ogólnym, a niekoniecznie w języku ściśle prawniczym. Istotne jest tylko, aby odpowiadał pełnemu zespołowi znamion przewidzianych w przepisie określającym dany typ czynu zabronionego. W przypadku, gdy w opisie tym brak jest sformułowania wiernie przytaczającego określone znamię danego czynu, a analiza tego opisu prowadzi do wniosku, że chociaż wprost nie wyrażone, to wspomniane znamię w opisie jest zawarte nie dochodzi do naruszenia prawa procesowego (tak w postanowieniu z dnia 8 maja 2018 r., II KK 29/18).

Analiza orzecznictwa sądów powszechnych i Sądu Najwyższego w interesującym zakresie prowadzi do wniosków, że w zależności od typu czynu zabronionego przypisanego oskarżonemu nacisk kładziony jest na różne elementy związane z opisem. Kluczem do odpowiedzi na pytanie o zuniwersalizowany

sposób dokonywania poprawnego opisu czynu jest rekonstrukcja ratio legis stojącego za przepisem art. 413 § 2 pkt 1) k.p.k. Poprawny (dokładny, adekwatny) opis czynu przypisanego ma bowiem znaczenie na dwóch płaszczyznach – materialnoprawnej oraz procesowej. Pierwsza z nich dotyczy dwojakiego zagadnienia – legitymizującego odpowiedzialność karną jako taką oraz ją limitującego. Druga natomiast dotyczy płaszczyzny gwarancyjnej w aspekcie funkcjonalnym, czyli braku możliwości prowadzenia wielu postępowań o ten sam czyn (*lis pendens* i *res iudicata*) oraz ustalenia granic skargi uprawnionego oskarżyciela wyznaczającej rezultat procesu i związanej z tym efektywnej możliwości realizacji prawa do obrony.

Legitymizujący odpowiedzialność karną wymóg stawiany opisowi czynu ma realizować fundamentalną gwarancję, tj. *nullum crimen sine lege certa*, czyli by nikt nie został pociągnięty do odpowiedzialności karnej za zachowanie, które nie stanowi przestępstwa. Typy czynów zabronionych formułowane są w języku, który stanowi odmianę języka etnicznego (ogólnego) i w ten sposób zakreślają ramy penalizacji w sposób zrozumiały dla adresatów norm. Znamiona typu jako podstawowe elementy jego konstrukcji wyznaczają „zasięg” prawa karania realizowanego przez państwo w odniesieniu do określonego zachowania. Zarówno znamiona przedmiotowe, jak i podmiotowe mają ekwiwalentne znaczenie dla oceny zakresu penalizacji. Przyjmując postulat racjonalności ustawodawcy nie można uznać, iż określone znamię typu nie ma znaczenia dla realizacji woli ustawodawcy by za określone zachowanie karać. Wszystkie one brane jako całość stanowią dopiero wyraz decyzji o uznaniu danego zachowania za karalne. W tym duchu wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 lipca 2015 r., V KK 138/15, gdzie podkreślił, że utrzymanie w mocy wyroku skazującego za czyn, w którego opisie nie zamieszczono wszystkich znamion ustawowych czynu zabronionego, byłoby rażąco niesprawiedliwe. Oznaczałoby bowiem naruszenie konstytucyjnej zasady *nullum crimen sine lege* (art. 42 ust. 1 Konstytucji RP), stanowiącej także podstawowy warunek odpowiedzialności karnej wyrażony w art. 1 § 1 k.k. Nie jest więc dopuszczalne skazanie osoby, której nie przypisano zachowania odpowiadającego wszystkim znamionom czynu zabronionego określonego w ustawie (art. 115 § 1 k.k.). Konkretyzacją tej generalnej tezy może być z kolei

wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2015 r., (III KK 190/15), w którym podkreślono, że do przypisania sprawstwa przestępstwa z art. 200 § 1 k.k. nie jest wystarczające doprowadzenie do poddania się innym czynnościom seksualnym jakiegokolwiek osoby małoletniej, lecz tylko takiej, która nie ukończyła 15 roku życia.

Aspekt opisu czynu dotyczący limitacji zakresu odpowiedzialności ma znaczenie w perspektywie całokształtu reakcji karnej na przypisane zachowanie. Determinanty stopnia społecznej szkodliwości czynu, czy też przesłanki wymiaru kary wymagają, by opis czynu zawierał te elementy, które są kluczowe dla wyznaczenia zakresu kary i ewentualnych środków penalnych. Tak należy odczytywać chociażby tezy zawarte w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 września 2014 r., (III KK 70/14), gdzie wskazano wyraźnie, że ilość wprowadzonych do obrotu narkotyków w postaci amfetaminy, marihuany oraz tabletek ekstazy stanowi stronę przedmiotową czynu zabronionego polegającego na wprowadzeniu do obrotu znacznej ilości środków odurzających i substancji psychotropowej, to niewątpliwie konieczne jest określenie ich ilości w opisie czynu przypisanego, a nie ograniczenie się tylko do stwierdzenia, iż stanowią one znaczną ilość, zwłaszcza że ilość wprowadzonych do obrotu środków odurzających oraz substancji psychotropowej ma wpływ nie tylko na kwalifikację prawną czynu, ale także na stopień szkodliwości społecznej czynu, a w konsekwencji również na orzeczoną karę. Podobnie, w zakresie opisu zamiaru wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 21 kwietnia 2004 r., (IV KK 421/03) podkreślając, że zamieszczony w opisie czynu przyjętego zwrot „działając z zamiarem pozbawienia życia i kradzieży mienia” wskazuje jedynie na umyślność i nie precyzuje jej formy, nie określając postaci zamiaru.

Funkcją opisu czynu wskazanego w wyroku jest także wskazanie tego konkretnego zachowania, którego dopuścił się sprawca, a które stanowi podstawę przypisania mu winy, a więc obciążenia go odpowiedzialnością za zło, które spowodował. Opis czynu wskazuje równocześnie na to zachowanie, które sąd uznał za udowodnione i które stanowi podstawę do zakwalifikowania go jako konkretnego przestępstwa zagrożonego konkretną karą.

Z kolei wymiar procesowy wymogu dokonania dokładnego opisu czynu zapobiegać ma przede wszystkim naruszeniu prawa do rzetelnego procesu, które

gwarantować ma podsądnemu, że nie zostanie wielokrotnie skazany za ten sam czyn, ani - co często równie istotne – nie będą prowadzone w stosunku do niego odrębne postępowania o ten sam czyn. Tenże aspekt ma także znaczenie dla realizacji zasady równości wobec prawa. Możliwa do wyobrażenia jest sytuacja, w której przez niedokładny i nierzetelny opis czynu powstaną wątpliwości co do identyfikacji zdarzenia historycznego objętego zarówno skargą oskarżyciela, jak i następnie zakresem powagi rzeczy osądzonej. Uwaga ta jest aktualna zwłaszcza w przypadku spraw zakończonych w trybach konsensualnych, gdzie co do zasady nie sporządza się uzasadnienia wyroku. Sprawi to, iż często niemożliwe będzie prowadzenie innego postępowania dotyczącego przestępstwa, gdyż powstaną niedające się usunąć wątpliwości co do zakresu pierwotnego skazania. Chodzi zwłaszcza o przypadki oszustw (zwłaszcza internetowych), paserstwa, handlu narkotykami, czy czynu ciągłego lub przestępstw zbiorowych i trwałych. W takim ujęciu podsądny w sposób nieuzasadniony uzyska swoistą „korzyść” w postaci niekaralności za inne ujawnione zachowania, co nie nastąpiłoby, gdyby czyn mu przypisany został adekwatnie opisany w wyroku skazującym. Oczywistym jest także znaczenie opisu czynu zawartego w akcie oskarżenia czy wyroku sądu w perspektywie możliwości efektywnej realizacji prawa do obrony.

Jeżeli zachowanie przypisane sprawcy nie zawiera wszystkich elementów warunkujących uznanie tego zachowania za czyn realizujący znamiona konkretnego typu czynu zabronionego, wówczas nie można uznać sprawcę winnym popełnienia przestępstwa, co z kolei w postępowaniu sądowym skutkuje koniecznością wydania wyroku uniewinniającego.

W sprawie będącej przedmiotem rozpoznania przez Sąd Najwyższy, w opisie czynu zawartym w wyroku Sądu I instancji wskazano pokrzywdzonego, czas oraz miejsce popełnienia czynu, który to czyn określono jako „doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem”, a następnie skonkretyzowano bliżej sposób tego doprowadzenia, stwierdzając, że sprawca wykorzystując brak wiedzy pokrzywdzonego, co do faktycznej sytuacji finansowej oskarżonego i zaleganiu z zapłatą na rzecz innych podmiotów gospodarczych, trzynastie razy zamówił towar, bez zamiaru zapłacenia za ten towar.

Taki opis czynu nie przesądza jednoznacznie, czy oskarżony działał celem osiągnięcia korzyści majątkowej, co jest niezbędnym warunkiem realizacji znamion przestępstwa oszustwa z art. 286 § 1 k.k., za które skazano oskarżonego wyrokiem Sądu I instancji, choć w sposób pośredni można wnioskować o wystąpieniu w opisie czynu desygatów tego zamiaru, skoro oskarżony nie miał intencji uiszczenia zapłaty za zamówione towary. Takiego rozumowania nie można już jednak przeprowadzić w odniesieniu do skutku, jaki jest warunkiem koniecznym dokonania czynu zabronionego z art. 286 § 1 k.k. w postaci „niekorzystnego rozporządzenia mieniem” przez osobę, której błąd wyzyskano.

W przypadku przestępstw skutkowych, w których określenie znamienia skutku odwołuje się bezpośrednio do naruszenia i zagrożenia dla dobra prawnego (którego z kolei ochrona jest racją wprowadzenia danego typu czynu zabronionego), opis czynu przypisanego oskarżonemu nie może się sprowadzić wyłącznie do powtórzenia określeń ustawowych, ale musi wskazać konkretne desygaty owych dóbr prawnych jak również konkretną zmianę w rzeczywistości, którą można by określić jako ich naruszenie lub zagrożenie. Należy raz jeszcze podkreślić, że jedną z funkcji opisu czynu w wyroku jest wskazanie tych okoliczności faktycznych, które pozwalają na przypisanie sprawcy winy, a więc tego quantum ujemnej oceny czynu, którym można obciążyć sprawcę (art. 42 ust. 3 Konstytucji RP). Z tego też powodu w opisie czynu należy unikać posługiwania się znamionami ocennymi, wyrażającymi ową ujemną ocenę, a często używanymi przez ustawodawcę dla bliższej charakterystyki danego przestępstwa w płaszczyźnie generalnej. To opis czynu musi dopiero zawierać elementy, które mogą uzasadniać wniosek o zasadności takiej negatywnej oceny.

Użyte w wyroku Sądu I instancji określenie „doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem” nie pozwala na stwierdzenie, na czym owo rozporządzenie polegało, ani tym bardziej, jakie okoliczności miałyby uzasadniać ową „niekorzystność” rozporządzenia. Brak sprecyzowania, na czym polega abstrakcyjnie ujęty skutek w postaci „niekorzystnego rozporządzenia mieniem”, mimo skonkretyzowania sposobu działania sprawcy oznacza w istocie, że przypisany oskarżonemu w wyroku Sądu I instancji czyn nie zawierał wszystkich desygatów warunkujących realizację znamion dokonanego przestępstwa

oszustwa z art. 286 § 1 k.k. Nie można bowiem uznać, że prawidłowo przypisano oskarżonemu konkretny czyn realizujący znamiona typu czynu zabronionego wskazanego w kwalifikacji prawnej, jeżeli w wyroku skazującym ograniczono się do zacytowania generalnie określonych znamion przestępstwa zawartych w ustawie (takich jak zniszczenie mienia, działanie wspólnie i w porozumieniu, zabranie cudzej rzeczy ruchomej, działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego).

Należy mieć nadto na uwadze, że opis czynu zawarty w wyroku Sądu I instancji, w sposób szczególny limituje dalszy przedmiot postępowania, zwłaszcza w sytuacjach, gdy środki odwoławcze zostały złożone wyłącznie na korzyść oskarżonego. Brak możliwości pogorszenia sytuacji oskarżonego przez Sąd II instancji powoduje, że opis ten nie może być już uzupełniony lub modyfikowany w sposób dowolny, choćby miało to swoje uzasadnienie w zebranych materiałach dowodowych. W szczególności, takiego uzupełnienia lub modyfikacji nie można dokonywać odwołując się do ustaleń faktycznych zaprezentowanych przez Sąd I instancji wyłącznie w uzasadnieniu wyroku. Ustalenia te można wykorzystywać dla ewentualnego rozstrzygnięcia wątpliwości, co do znaczenia użytych w opisie czynu określeń, nie mogą one jednak stanowić autonomicznej podstawy dla przyjęcia realizacji znamion czynu zabronionego, wykraczającej poza zakres sformułowanego w wyroku opisu czynu.

Ostatecznie, więc należało podzielić pogląd Sądu Odwoławczego, że zawarty w wyroku Sądu I instancji opis czynu nie pozwala na uznanie, że oskarżony dopuścił się wskazanego w kwalifikacji prawnej przestępstwa oszustwa w formie dokonania. Odrębną kwestią jest, czy czyn oskarżonego, w kształcie, w jakim ujęto go w wyroku Sądu I instancji, nie wyczerpywał znamion innego przestępstwa (w szczególności usiłowania oszustwa), co jednak musiało pozostać poza zakresem rozważań Sądu Najwyższego z uwagi na związanie zarzutami zawartymi w kasacji.

W tym stanie rzeczy należało orzec jak w sentencji.